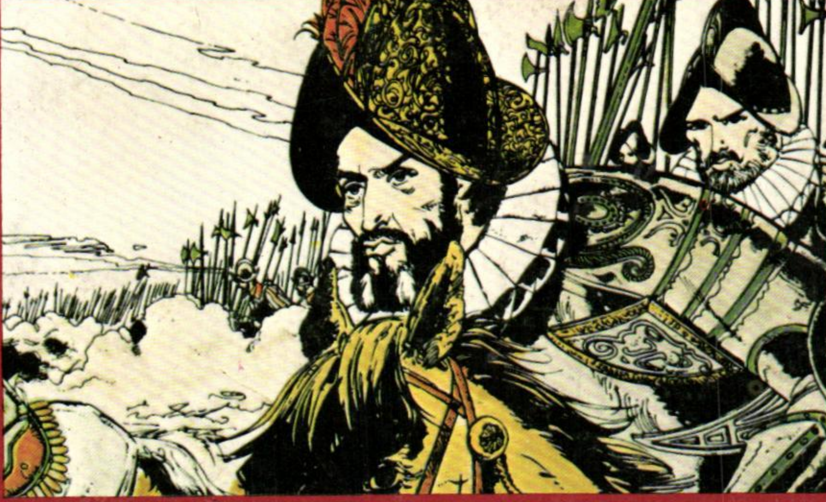
RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

İSPANYA I
Şarlken ve II. Philippe dönemi

KARACAN

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 sayılı kararı ve ek 3.4.1984 tarih ve 2152 sayılı kararı ile ilk 5 sayısı özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiş olup, bu sayısı da onaya sunulmuştur.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI,** Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 250 TL/Kıbrıs'ta: 330 TL

ŞARLKEN VE II. PHILIPPE DÖNEMİ

ŞARLKEN VE II. PHILIPPE DÖNEMİ

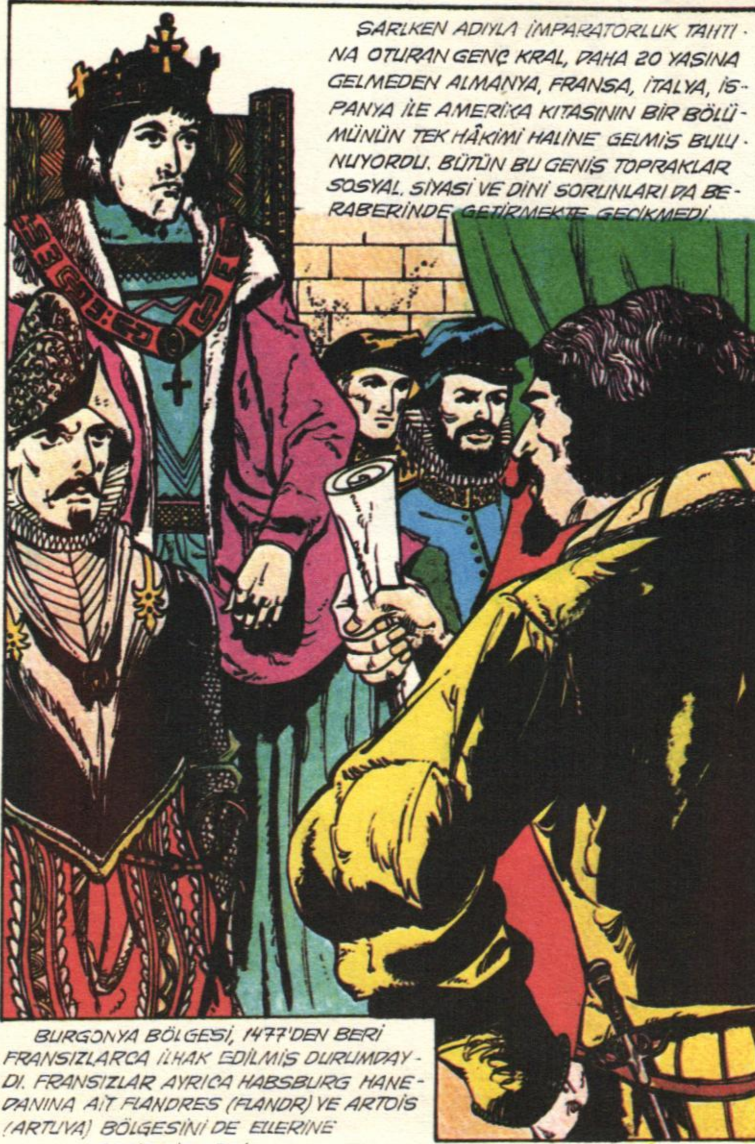

HÜMANİZMİN ETKİSİYLE RÖNESANS VE REFORM HAREKETİNİN BÜTÜN AVRUPA'YI SARDIĞI BU DÖNEMDE BATI KİLİSESİ İKİYE AYRILMIŞ DURUMDAYDI VE DÖNEMİN SOSYAL VE SİYASİ ÇALKANTILARINDAN BÜYÜK ÖLÇÜDE ETKİLENMEKTEYDİ.
1500 YILININ ŞUBAT AYINDA, BİR FLAMAN KENTİ OLAN GAND (GAN)'DA, AVUSTURYA ARŞİDÜKÜ GÜZEL FİLİP İLE KATOLİK KRALLAR OLARAK BİLİNEN İSABELLE VE FERDİNAND'IN KIZLARI ÇILGIN JUANA'NIN BİR OĞULLARI DÜNYAYA GELDİ VE BABASININ 1506'DA ÖLÜMÜ İLE DE BURGONYA, LÜKSEMBURG VE HOLLANDA'NIN TEK VARİSİ OLDU.

3

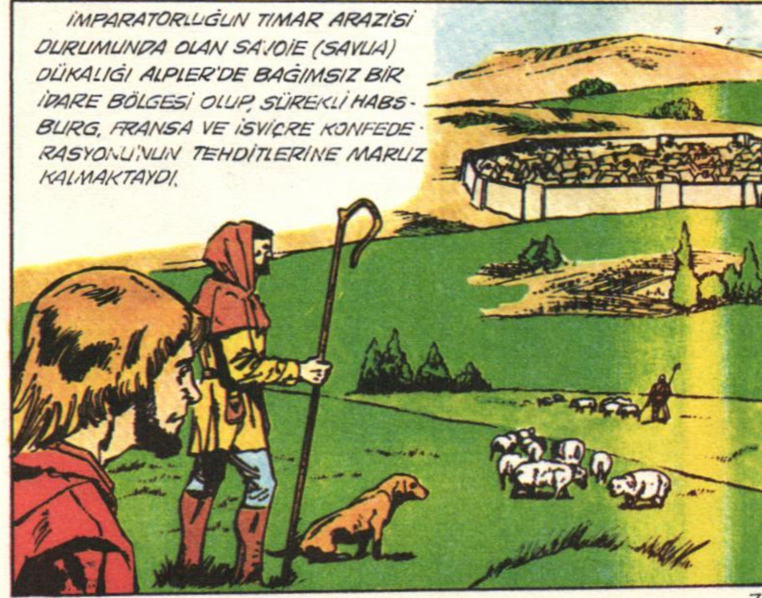

DEDESİ KATOLİK FERDİNAND'IN 1516'DA ÖLMESİ ÜZERİNE İSPANYA TAHTINA GEÇTİ. İLK KEZ 1517'DE AYAK BASTIĞI İSPANYA'DA ÖNCELERİ KARDEŞİ FERDİNAND'I DESTEKLEYEN SOYLULARIN TEPKİSİYLE KARŞILAŞTI.
ANCAK KASTİLYA, ARAGON VE BARSELONA "CORTES" (KORTES= İSPANYOL MECLİSİ)'LERİNİN KENDİSİNİ TANIMASIYLA I. CARLOS ADIYLA İKTİDARI DEVRALDI.
4

KISA BİR SÜRE SONRA KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORU OLAN BÜYÜKBABASI MAXİMİLİAN'DAN KENDİSİNE, AVUSTURYA VE YUKARI REN BÖLGESİ MİRAS KALDI. BU DURUMDA KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞUNA GİDEN YOL DA AÇILMIŞ OLUYORDU. ANCAK...

...FRANSA KRALI I. FRANÇOIS DA 1515'TEN BERİ BUNUN İÇİN ÇABA GÖSTERMEKTEYDİ. BUNA RAĞMEN TAHTA NE BİR FRANSIZIN NE DE BİR AVUSTURYALININ GEÇMESİNİ İSTEMEYEN İMPARATORLUK DİYETİ, BU GÖREVİ SAKSONYA PRENSİNE VERDİ. PRENSİN GÖREVİ REDDETMESİ ÜZERİNE HAREKETE GEÇEN ALMAN BANKERLERİ CARLOS'UN 1519'DA İMPARATOR İLAN EDİLMESİNİ SAĞLADILAR.
5

ŞARLKEN ADIYLA İMPARATORLUK TAHTI-NA OTURAN GENÇ KRAL, DAHA 20 YAŞINA GELMEDEN ALMANYA, FRANSA, İTALYA, İS-PANYA İLE AMERİKA KITASININ BİR BÖLÜ-MÜNÜN TEK HÂKİMİ HALİNE GELMİŞ BULU-NUYORDU. BÜTÜN BU GENİŞ TOPRAKLAR SOSYAL, SİYASİ VE DİNİ SORUNLARI DA BE-RABERİNDE GETİRMEKTE GECİKMEDİ.
BURGONYA BÖLGESİ, 1477'DEN BERİ FRANSIZLARCA İLHAK EDİLMİŞ DURUMDAY-DI. FRANSIZLAR AYRICA HABSBURG HANE-DANINA AİT FLANDRES (FLANDR) VE ARTOİS (ARTUVA) BÖLGESİNİ DE ELLERİNE GEÇİRMİŞLERDİ.
6

GÜNEY İTALYA ŞARLKEN'İN EGEMEN-
LİĞİNDE OLMASINA RAĞMEN, KUZEYDE-
Kİ TOPRAKLARIN BİR BÖLÜMÜ 1515'TE
KAZANILAN MARİGNAN (MARİNYAN) ZA-
FERİNDEN İTİBAREN I. FRANÇOİS'NIN
EGEMENLİĞİ ALTINDAYDI (DİĞER BÖ-
LÜMÜ İSE BAĞIMSIZ
MİLANO DÜKALIĞINA
AİTTİ).

İMPARATORLUĞUN TIMAR ARAZİSİ
DURUMUNDA OLAN SAVOİE (SAVUA)
DÜKALIĞI ALPLER'DE BAĞIMSIZ BİR
İDARE BÖLGESİ OLUP, SÜREKLİ HABS-
BURG, FRANSA VE İSVİÇRE KONFEDE-
RASYONUNUN TEHDİTLERİNE MARUZ
KALMAKTAYDI.

7

ALMAN PRENSLER, SERVET
HIRSLARINI TAHRİK EDEN RE-
FORMUN ETKİSİYLE KIPIRDAN-
MAYA BAŞLAMIŞLAR...

...DOĞU SINIRLARI İSE, OS-
MANLILAR TARAFINDAN TEHDİT
EDİLMEYE BAŞLANMIŞTI. BU
KONUDA ASIL BÜYÜK TEHLİKE,
KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN'IN
1520'DE TAHTA GEÇMESİYLE
BAŞGÖSTERDİ.

8

İLK KARIŞIKLIK, FLAMAN SOYLULARININ KRALLIĞIN BÖLÜNMESİNİ DESTEKLEDİKLE-Rİ İSPANYA'DA PATLAK VERDİ. "CORTES"-LER İMPARATORUN HARCAMALARININ KARŞILANMASI İÇİN ÖDEDİKLERİ PARADAN VAZGEÇİLMESİNİ İSTİYORLARDI.

ONLARIN BU İSTEKLERİNİ ŞİDDETLE RED-DEDEN İMPARATOR, 1520 YILINDA ALMANYA'YA GİTMEK ÜZERE DENİZE AÇILDI.

9

TAÇ GİYME TÖRENİ AYNI YILIN EKİM AYINDA AİX-LA-CHAPELLE (EKS-LA-ŞAPEL)'-DE GERÇEKLEŞTİ. ŞARLMAN'IN GİYSİLERİYLE TÖRENE KATILAN İMPARATOR, ADALETİ VE KATOLİK KİLİSESİNİ, LUTHER'İN BAŞLATTIĞI REFORM HAREKETİNDEN KORUMAK ÜZERE AND İÇTİ.
10

İSYAN KISA ZAMANDA BÜYÜDÜ
VE İSPANYOL KENTLERİ KRALA KARSI
ARALARINDA BİR "KUTSAL İTTİFAK" OLUŞ-
TURDULAR. "COMUNEROS" (KOMÜNEROS)
ADI VERİLEN İSYANCILARIN İSTEKLERİ ARA-
SINDA YABANCI NEDİMLERİN GÖREVDEN
ALINMASI, VERGİLERİN, SARAY GİDERLE-
RİNİN VE KİLİSE ADAMLARININ SEÇİ-
MİNİN DÜZENE KONULMASI
GELİYORDU.

11

SARLKEN İSYANI BASTIRMAK AMACIYLA AMİRAL ENRİQUEZ (ENRİKEZ) İLE BAŞKUMANDAN İNİGO DE VELASCO (İNİGO DÖ VELASKO)'YU KRALİYET YÖNETMEN YARDIMCILIĞINA ATADI. SAVAŞ KAÇINILMAZ HALE GELMİŞTİ.
NİTEKİM 1521 YILININ NİSAN AYINDA COMUNEROS'LAR, ENRİQUEZ VE VELASCO KARŞISINDA BÜYÜK BİR YENİLGİYE UĞRADILAR. İSYANCILARIN LİDERİ JUAN DE PADİLLA ÖLDÜRÜLDÜ. DAHA SONRA MÜCADELEYİ KALDIĞI YERDEN EŞİ
COMUNEROS'-
LARIN YENİLMESİYLE BİRLİKTE ŞEHRE YENİDEN MUTLAK MONARŞİ HÂKİM OLDU.
12

AYNI ŞEKİLDE VALENCIA (VALENSİA)'DA PATLAK VEREN BİR BAŞKA ASKERİ İSYAN 12.000'DEN FAZLA İNSANIN ÖLÜMÜYLE SONUÇLANDI VE SOYLULARA AİT ARAZİ, KRALİYET ORDULARININ ZAFERİ ÜZERİNE ESKİ SAHİPLERİNE GERİ VERİLDİ.

ANCAK MAYORKA'DA DEVAM EDEN İSYAN SIRASINDA ŞATOLARLA, BUNLARA AİT TARIM ARAZİLERİ, YAĞMADAN BÜYÜK ÖLÇÜDE ZARAR GÖRMÜŞLERDİ.
13

KRALİYET ORDUSU EKİM 1522'DE MAYORKA'YA AYAK BASTI. ALTI AY GİBİ KISA BİR SÜREDE PALMA TESLİM OLDU. ELEBASILARI ÖLDÜRÜLEREK İSYANLARA SON VERİLDİ. BU TARİHTEN SONRA İSPANYA, İMPARATORA EN YAKIN DEVLET, İSPANYOL PİYADELERİ İSE EN SADIK ASKERLERİ OLDULAR.

14

ALMANYA'DA BULUNDUĞU GÜNLERDE DİNDEN KAYNAKLANAN SORUNLARI ÇÖZMEYE ÇALIŞAN ŞARLKEN, WORMS'DA TOPLADIĞI İMPARATORLUK DİYETİNDE PAPA TARAFINDAN AFOROZ EDİLMİŞ OLAN RAHİP MARTİN LUTHER'İ KENDİSİNİ SAVUNMAYA DAVET ETTİ.

MARTİN LUTHER, 1521 YILININ MAYIS AYINDA YAPTIĞI BİR KONUŞMADA HIRİSTİYAN DOGMALARINA VE PAPALIK MAKAMINA KARŞI OLAN GÖRÜŞLERİNİ GERİ ALMAYI REDDETTİ VE AFOROZ KARARININ DİYET TARAFINDAN ONAYLANMASI ÜZERİNE, WORMS'DAN KAÇARAK SAKSONYA SEÇİCİ PRENSİNİN ŞATOSUNA SIĞINDI.

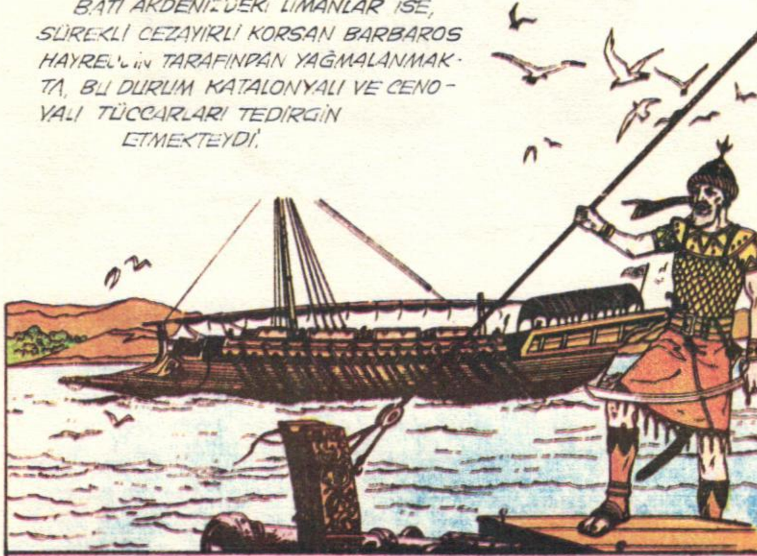
15

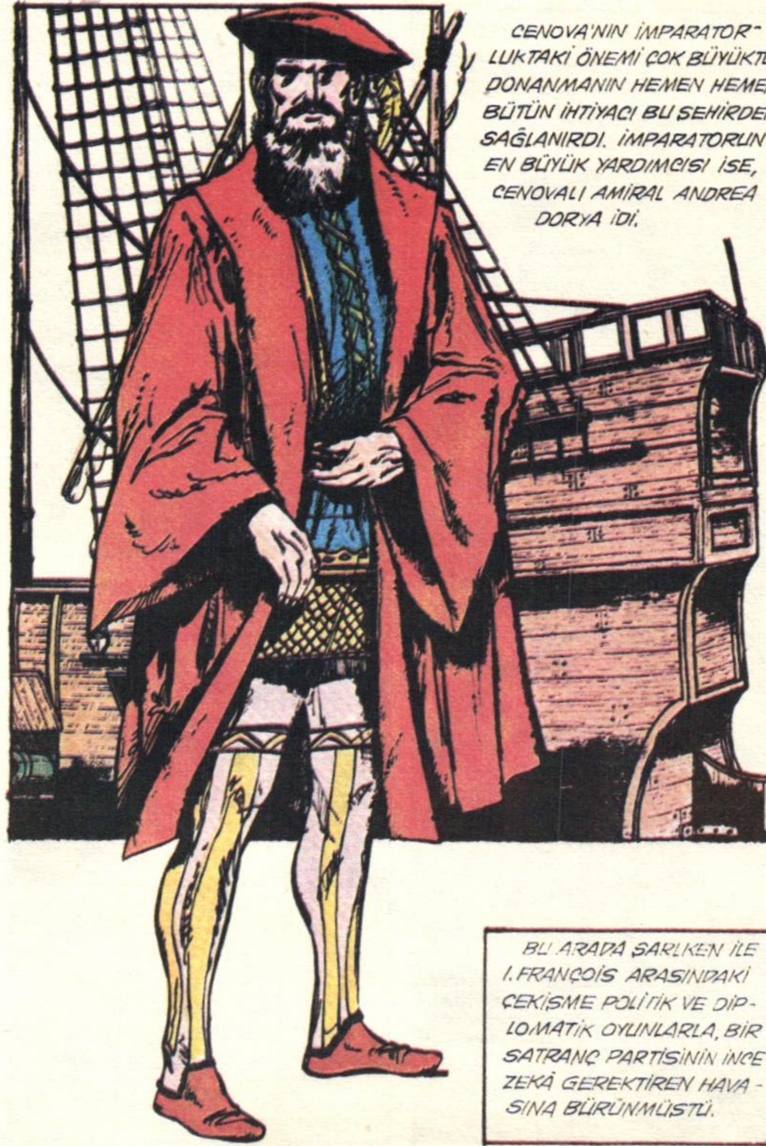

ŞARLKEN DAHA İMPARATOR SEÇİLMEDEN ÖNCE, 1516 YILINDA, I. FRANÇOIS İLE BİR BARIŞ ANTLAŞMASI İMZALAMIŞ OLMASINA RAĞMEN FRANSA KRALI, NAVARRA TAHTINDA HAK İDDİA EDEN PRENSLERLE LÜKSEMBURG'DAKİ BOUILLON (BUYON) DÜKÜNÜ İMPARATORA KARŞI KIŞKIRTMAKTA DEVAM EDİYORDU.

ŞARLKEN'İN ONUN BU OYUNUNU FARKETMESİ ÜZERİNE KÜÇÜK DÜŞTÜĞÜNÜ İLERİ SÜREREK ANTLAŞMAYI BOZDU VE SALDIRIYA GEÇTİ.
16

KENDİSİNİ DESTEKLEYEN İNGİLTE-
RE VE PAPALIĞIN YARDIMLARI İLE
SAVAŞA GİREN ŞARLKEN, İLK BAŞARI-
SINI 1522'DE MİLANO'YU ELE GEÇİR-
MEK VE FRANSIZLARI BURADAN
KOVMAKLA GERÇEKLEŞTİRDİ.
AYNI YIL İLK KEZ DÜNYA TURUNA ÇIKMIŞ OLAN BİR GEMİ, ÜÇ YIL
SÜREN AYRILIKTAN SONRA SEVİLLE (SEVİL)'E VARMAKTAYDI. İSPANYA
HESABINA PORTEKİZLİ AMİRAL MACELLAN'IN KOMUTASINDA YOLA ÇIKAN
BEŞ GEMİDEN DÖRDÜ VE MÜRETTEBATIN BÜYÜK BİR KISMI BU GEZİ
SIRASINDA TELEF OLMUŞLARDI.
17

TUNA BOYUNDAKİ TOPRAKLAR
BU DÖNEMDE TÜRK AKINCILARI-
NIN ELİNE GEÇTİ.

BATI AKDENİZ'DEKİ LİMANLAR İSE,
SÜREKLİ CEZAYİRLİ KORSAN BARBAROS
HAYREDDİN TARAFINDAN YAĞMALANMAK-
TA, BU DURUM KATALONYALI VE CENO-
VALI TÜCCARLARI TEDİRGİN
ETMEKTEYDİ.

CENOVA'NIN İMPARATORLUKTAKİ ÖNEMİ ÇOK BÜYÜKTÜ. DONANMANIN HEMEN HEMEN BÜTÜN İHTİYACI BU ŞEHİRDEN SAĞLANIRDI. İMPARATORUN EN BÜYÜK YARDIMCISI İSE, CENOVALI AMİRAL ANDREA DORYA İDİ.
BU ARADA ŞARLKEN İLE I. FRANÇOIS ARASINDAKİ ÇEKİŞME POLİTİK VE DİPLOMATİK OYUNLARLA, BİR SATRANÇ PARTİSİNİN İNCE ZEKÂ GEREKTİREN HAVASINA BÜRÜNMÜŞTÜ.
19

ŞARLKEN BU İNCE ZEKÂSI
SAYESİNDE BOURBON (BURBON)
BAŞKUMANDANINI KENDİ TARA-
FINA ÇEKMEYİ BAŞARARAK
ÖNEMLİ BİR MÜTTEFİK KAZANDI.

1523'TE İNGİLİZ, ALMAN VE
İSPANYOLLARDAN OLUŞAN BİR
MÜTTEFİK ORDUSU FRANSA'YI
ELE GEÇİRDİ. ANCAK KISA
TOPARLANAN FRANSIZLAR, ANİ
BİR ATAKLA MİLANO'YU ALDILAR.
ŞEHİR BİRKAÇ AY SONRA BOUR-
BON BAŞKUMANDANI TARAFIN-
DAN GERİ ALINDI.

ŞARLKEN'İN ORDUSU PROVENCE (PROVANS)'I ELE GEÇİREREK MARSİLYA KAPILARINA KADAR DAYANDI, FAKAT GEREK YİYECEKLERİNİN YETERSİZ OLUŞU, GEREKSE SALGINLAR NEDENİYLE KUŞATMAYI KALDIRMAK ZORUNDA KALDI.

I. FRANÇOIS BU FIRSATTAN YARARLANARAK PAVIA'YI KUŞATTI, ANCAK ŞEHRİN YARDIMINA KOŞAN İMPARATORLUK KUVVETLERİ ÖNÜNDE BOZGUNA UĞRAYARAK (24 ŞUBAT 1525) ESİR DÜŞTÜ.....
21

....VE MADRİD ANTLAŞMASI'NI İMZALAMAK ZORUNDA BIRAKIL-DI. KRAL BU ANTLAŞMAYLA İTALYA, FLANDRES VE ARTOİS ÜZERİN-DEKİ HAKLARINDAN FERAGAT EDİYOR, BURGONYA'YI TESLİM, ŞARLKEN'İN KIZ KARDEŞİ İSA-BELLE İLE EVLENMEYİ DE TAAHHÜT EDİYORDU.

1526 YILININ MART AYINDA İSPAN-YA'DA REHİN OLARAK TUTULAN İKİ OĞ-LUNUN KARŞILIĞINDA ÖZGÜRLÜĞÜNE KAVUŞAN KRAL, BASKI ALTINDA İMZA-LATTIRILDIĞINI ÖNE SÜREREK ANT-LAŞMAYI IPTAL ETTİ VE "COGNAC" (KONYAK) BIRLIĞI" ADLI İTTİFAKI KURDU.

22

BU ARADA BOURBON BAŞKUMANDANI, EMRİNDEKİ ORDU İLE, İMPARATORDAN İZİN ALMAKSIZIN, SAVAŞTA FRANSA'NIN YANINDA YER ALDIĞINDAN DOLAYI PAPA VII. CLEMENS (KLEMENS)'İ CEZALANDIRMAK ÜZERE ROMA'YA SALDIRMIŞ BULUNUYORDU.

BAŞKUMANDANIN ÖLDÜĞÜ BU ÇARPIŞMALAR SIRASINDA ŞEHİR, ÇOĞUNLUĞUNU PROTESTAN ALMANLARIN OLUŞTURDUĞU ASKERLER TARAFINDAN YAĞMA EDİLDİ VE PAPA, YÜKLÜ BİR FİDYE KARŞILIĞINDA ÖZGÜRLÜĞÜNE KAVUŞTU.
23

1529' DE İTALYA'YI ELE GEÇİREN, CENOVA'YI ALAN VE NAPOLİ'Yİ KUŞATAN FRANSIZ ORDUSU, İMPARATORLUK DONANMASI VE ORDUSU TARAFINDAN GERİ PÜSKÜRTÜLDÜ.
24

1529'DA İMZALANAN "CAMBRAİ"
(KAMBRE) BARIŞ ANTLAŞMASI"
(FRANSA KRALININ ANNESİ LOUİ-
SE DE SAVOİE (LUİZ DÖ SAVUA)
İLE İMPARATORUN HALASI AVUS-
TURYALI MARGUERİTE (MARGÖ-
RİT) ARASINDA İMZALANMIŞ-
TIR) İLE İKİ ÜLKE ARASINDAKİ...

...SAVAŞA SON VERİLDİ. I. FRANÇOİS
İSPANYA'NIN İTALYA VE ARTOİS ÜZE-
RİNDEKİ EGEMENLİĞİNİ TANIDI.
ŞARLKEN DE BURGONYA ÜZERİNDE-
Kİ HAKLARINDAN VAZGEÇTİ.

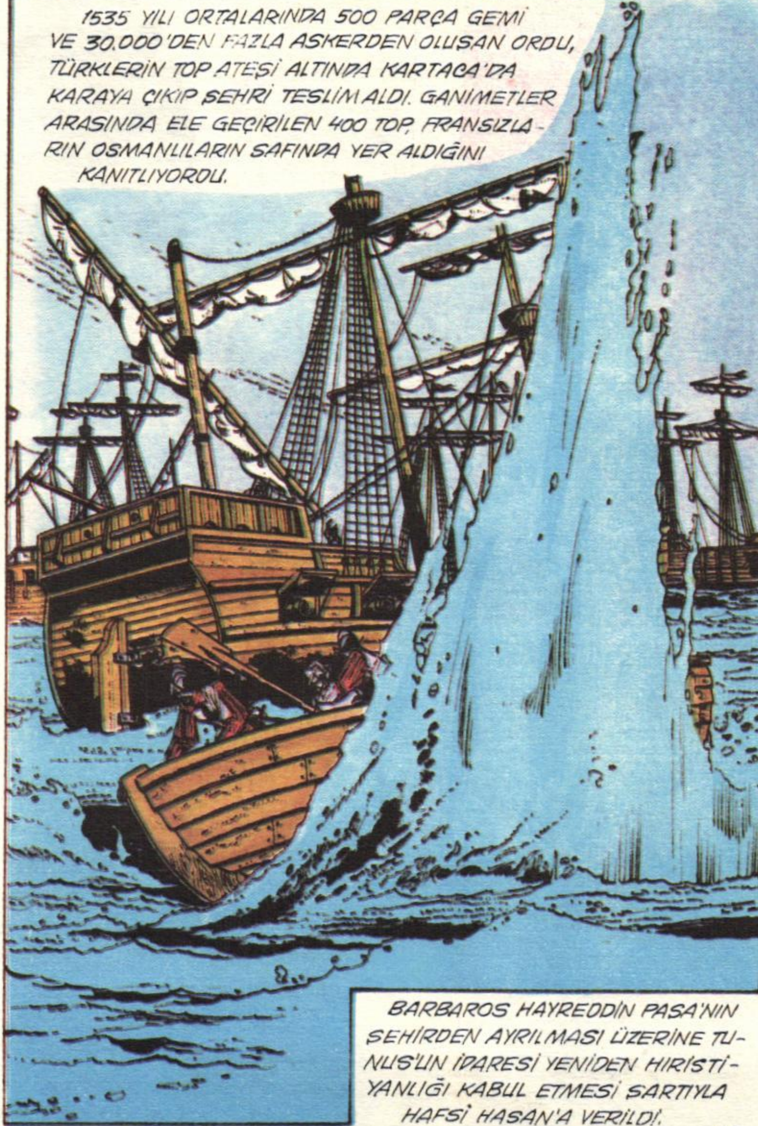
ANCAK İMPARATORLUK İÇİNDEKİ
SORUNLAR HENÜZ SONA ERMİŞ
DEĞİLDİ. TÜRKLER AVUSTURYA
İÇLERİNE DOĞRU AKINLARINI
YENİDEN BAŞLATMIŞLAR, PRO-
TESTAN ALMAN PRENSLERİ İSE,
[illegible]
LERDİ.

25

ALMANYA'YA DOĞRU YOLA ÇIKAN ŞARLKEN, BOLONYA'DA BİR MOLA VERRREK ŞUBAT 1530'DA PAPA VII. CLEMENS'İN ELİNDEN İTALYA'NIN DEMİR, İMPARATORLUĞUN ALTIN TACINI GİYDİ. BU TAÇ GİYME TÖRENİ AYNI ZAMANDA ORTAÇAĞ GELENEĞİNİN SON KEZ YAŞATILMASI ANLAMINA GELİYORDU.

İMPARATOR, PAPA'NIN TAVSİYESİ ÜZERİNE MİLANO DÜKALIĞINA FRANCESCO (FRANSESKO) SFORZA'YI ATAYARAK VENEDİK İLE BARIŞTI. PROTESTAN SOYLULARLA İMZALANAN NUREMBERG (NÜRMBERG) ANLAŞMASI KENDİSİNE, FRANSA DIŞINDA BÜTÜN AVRUPA'DAN 100.000 KİŞİLİK BİR ASKERİ YARDIMIN VERİLMESİNİ SAĞLIYORDU.
27

ŞARLKEN BU GÜÇLÜ OR-
DUNUN DESTEĞİNDE TÜRK-
LER TARAFINDAN KUŞATIL-
MIŞ BULUNAN VİYANA ÜZE-
RİNE YÜRÜDÜ VE TÜRKLE-
RİN KUSATMAYI KALDIR-
MASI ÜZERİNE ŞEHRE GİR-
Dİ. BU ARADA ANDREA
DORYA KOMUTASINDA-
Kİ İMPARATORLUK
DONANMASI YUNA-
NİSTAN'DAKİ TÜRK
LİMAN VE....
... KALELERİNİ ELE
GEÇİRMİŞ BULUNUYOR-
DU. 1534'TE, PAPA'NIN
VE İTALYAN PRENSLE-
RİN DESTEĞİNDE,
BARBAROS HAYREDDİN
PAŞA'NIN İDARESİNDEKİ TUNUS'U ELE GEÇİRMEK
AMACIYLA İSPANYA'YA GEÇTİ.
28

1535 YILI ORTALARINDA 500 PARÇA GEMİ VE 30.000'DEN FAZLA ASKERDEN OLUŞAN ORDU, TÜRKLERİN TOP ATEŞİ ALTINDA KARTACA'DA KARAYA ÇIKIP ŞEHRİ TESLİM ALDI. GANİMETLER ARASINDA ELE GEÇİRİLEN 400 TOP, FRANSIZLARIN OSMANLILARIN SAFINDA YER ALDIĞINI KANITLIYORDU.
BARBAROS HAYREDDİN PAŞA'NIN ŞEHİRDEN AYRILMASI ÜZERİNE TUNUS'UN İDARESİ YENİDEN HIRISTİYANLIĞI KABUL ETMESİ ŞARTIYLA HAFSİ HASAN'A VERİLDİ.
29

OSMANLI İMPARATORLUĞU VE PROTESTANLARLA ANLAŞARAK SAVOİE'YI ALMASI ÜZERİNE SAVAŞ PATLAK VERDİ. DURUMA MÜDAHALE EDEN PAPA III. PAULUS İKİ TARAFIN 1538'DE NİCE (NİS)'TE BİR ARAYA GELMELERİNİ SAĞLADI. YAPILAN ANLAŞMA SONUNDA SAVOİE FRANSA'DA KALIYOR...

... MİLANO İSE, ŞARLKEN'İN EGEMENLİĞİNE GİRİYORDU. AYNI YILIN EYLÜL AYINDA VENEDİK DESTEĞİNDEKİ İMPARATORLUK DONANMASI, BARBAROS HAYREDDİN PAŞA İLE YAPTIĞI PREVEZE SAVAŞI'NDA BÜYÜK BİR BOZGUNA UĞRADI.
30

SARLKEN ERTESİ YIL GAND'DA ÇIKAN İSYANI BASTIRDIYSA DA CLEVE (KLEV) DÜKÜ GUILLAUME (GİYOM)'UN GELDER-LAND DÜKLÜĞÜNDE BAĞIMSIZLIĞINI İLAN ETMESİNİ ENGELLEYEMEDİ. DİNİ SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ İSE, ILIMLI KATO-LİKLERLE PROTESTANLAR ARASINDAKİ YAKINLAŞMANIN PAPALIK VE MARTİN LUTHER TARAFINDAN ONAYLANMAMASI ÜZERİNE ASKIDA KALDI.
CEZAYİRLİ KORSANLARLA SAVAŞMAK ÜZERE YOLA ÇIKAN İMPARATORLUK DONANMASININ AMACINA
BİR FIRTINA SONUCU BATMASI ÜZERİNE BATI AKDENİZ'İN HÂKİMİYETİ OSMANLILARA GEÇMİŞ OLDU.

31

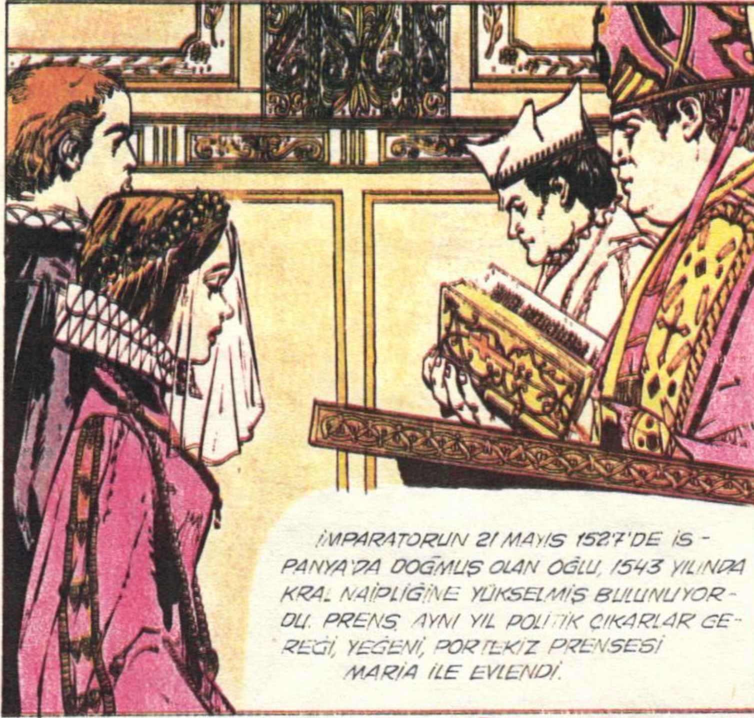

I. FRANÇOIS'NIN 1542'DE BEŞ CEPHEDE BAŞLATTIĞI SALDIRI, BİR KUSATMADAN ÖTEYE GİDEMEDİ. OSMANLILARLA SAVAŞMAYI KARDEŞİ FERDİNAND'A BIRAKAN ŞARLKEN, GELDERLAND DÜKLÜĞÜNÜ YENİDEN...
...KENDİ TOPRAKLARINA KATTI. MÜTTEFİKİ İNGİLTERE'NİN NORMANDİYA ÜZERİNDEN PARİS'E İLERLEDİĞİ SIRADA İMPARATORLUK ORDULARI DA MARNE (MARN) NEHRİNİ GEÇMEKTEYDİ. MEYDANA GELECEK ÇARPIŞMANIN İKİ TARAFIN DA KESİN KADERİNİ BELİRLEYECEĞİNİ GÖZ ÖNÜNE ALAN
ŞARLKEN,
32

....1 OCAK 1553'TE BÜYÜK BİR BOZGUNA UĞRADI.

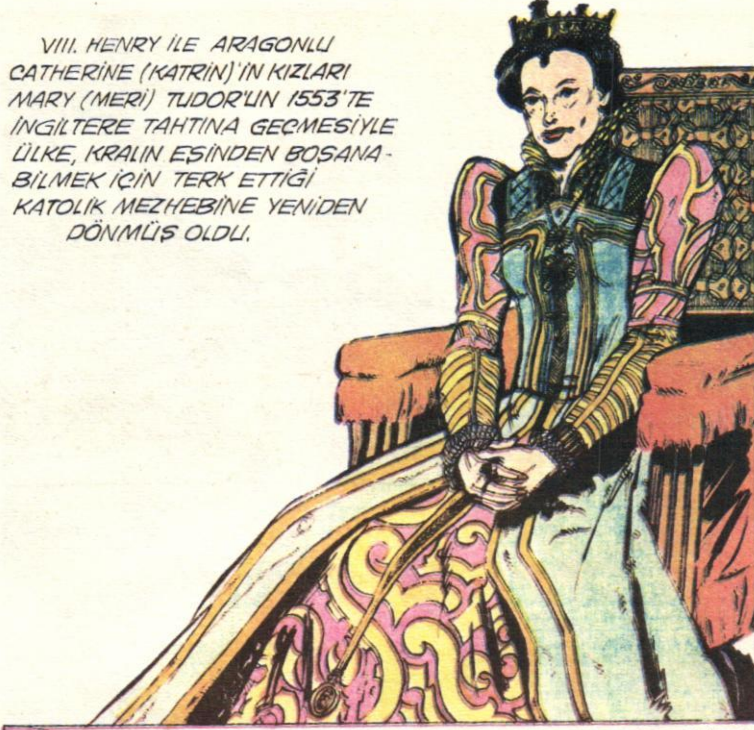
1555'TE İMZALANAN AUGSBOURG BARIŞ ANTLAŞMASI İLE PRENSLER DİNLERİNDE SERBEST BIRAKILDILAR. DAHA SONRA FRANSA İLE BİR MÜTAREKE İMZALANDI. ŞARLKEN, KUTSAL ROMA-GERMEN İMPARATORLUĞU TACINI KARDEŞİ FERDİNAND'A DEVREDEREK SON GÜNLERİNİ GEÇİRMEK ÜZERE YUSTE MANASTIRINA KAPANDI (Ölm. 1558).

33

İMPARATORUN 21 MAYIS 1527'DE İS-
PANYA'DA DOĞMUŞ OLAN OĞLU, 1543 YILINDA
KRAL NAİPLİĞİNE YÜKSELMİŞ BULUNUYOR-
DU. PRENS AYNI YIL POLİTİK ÇIKARLAR GE-
REĞİ, YEĞENİ, PORTEKİZ PRENSESİ
MARİA İLE EVLENDİ.

ANCAK BU EVLİLİK İKİ YILDAN
KISA SÜRDÜ VE KRALİÇE BİR
ERKEK ÇOCUK DÜNYAYA GE-
TİRDİKTEN (CARLOS) BİRKAÇ
GÜN SONRA ÖLDÜ.

34

VIII. HENRY İLE ARAGONLU CATHERİNE (KATRİN)'İN KIZLARI MARY (MERİ) TUDOR'UN 1553'TE İNGİLTERE TAHTINA GEÇMESİYLE ÜLKE, KRALIN EŞİNDEN BOŞANA-BİLMEK İÇİN TERK ETTİĞİ KATOLİK MEZHEBİNE YENİDEN DÖNMÜŞ OLDU.

FİLİP İLE MARY TUDOR'UN EVLEN-MELERİ HER İKİ TARAF İÇİN DE MANTIĞA DAYANMAKTAYDI. KRALİ-ÇE BU DURUMDA KATOLİKLİĞE DÖNÜLMESİNE KARŞI ÇIKAN AN-GLİKAN DİN ADAMLARI KARŞISIN-DA ÖNEMLİ BİR DESTEĞE SA-HİP OLUYOR, FİLİP İSE, AL-MANYA'NIN YERİNE İNGİL-TERE'Yİ KAZANIYORDU.

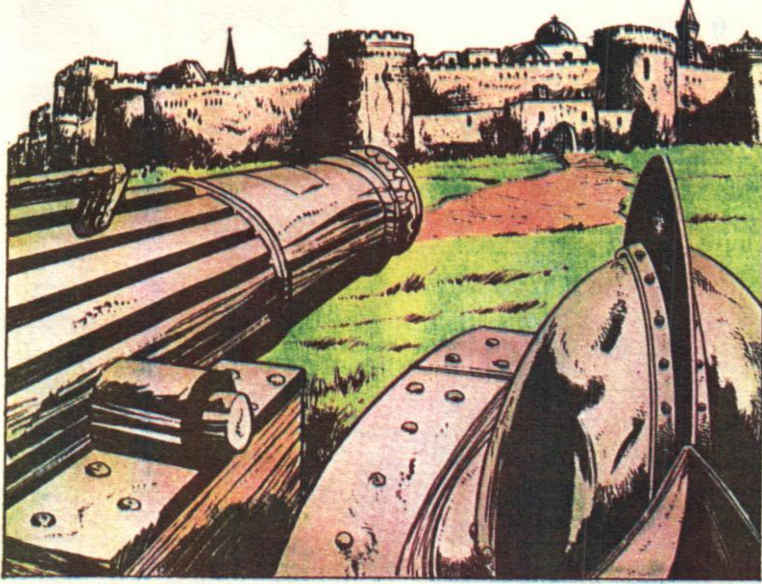
35

İMPARATORLUĞUN BİR BÖLÜMÜNÜN İDARESİ BABASI TARAFINDAN AMCASI FERDİNAND'A BIRAKILMIŞTI. II. FİLİP ADIYLA TAHTA ÇIKAN KRALIN EGEMENLİĞİ ALTINDAKİ TOPRAKLAR, BAŞTA İSPANYA VE SÖMÜRGELERİ OLMAK ÜZERE İTALYA'NIN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ, FLANDRES BÖLGESİ....
.....HOLLANDA VE AMERİKA KITASI İLE SINIRLANMAKTAYDI. FRANSA ŞARLKEN DÖNEMİNDE OLDUĞU GİBİ II. FİLİP DÖNEMİNDE DE SORUN ÇIKARTMAYA DEVAM ETTİ. BU KEZ FRANSA TAHTINDA II. HENRİ BULUNUYORDU. FERDİNAND'IN EN GÜÇLÜ KOMŞUSU İSE, OSMANLI İMPARATORLUĞU'YDU VE AKDENİZ'DE ÖNEMLİ BİR ETKİNLİĞE SAHİPTİ.
36

1555'TE İMZALANAN AUGSBOURG BARIŞ ANTLAŞMASI PAPALIĞIN ONAYI ALINMADAN GERÇEKLEŞTİRİLMİŞTİ VE PRENSLERİ MEZHEPLERİNİ SEÇMEDE SERBEST BIRAKIYORDU.
1556'DA YAPILAN VAUCELLES (VOSEL) MÜTAREKESİ İSE, PAPA'YA, İSPANYA'YA KARŞI FRANSIZLARIN DESTEĞİNİ KAZANDIRACAKTI. PAPA IV. PAULUS'UN FİLİP'E KARŞI DÜŞMANCA BİR TAVIR ALMASI ÜZERİNE KRAL, NAPOLİ KRAL VEKİLİ ALBA DÜKÜNE, LATİUM'A SALDIRI EMRİNİ VERDİ.
37

AYNI ŞEKİLDE FRANSA KRALI DA
MART 1557'DE GUİSE DÜKÜ
KOMUTASINDAKİ BİR ORDUYU KARŞI
SALDIRIDA BULUNMAK ÜZERE MİLANO
ÜZERİNE GÖNDERMİŞ
BULUNUYORDU.
SAVUA DÜKÜ EMMANUEL - PHİ-
LİBERT (FİLİBER) KOMUTASINDAKİ
İSPANYOL ORDUSU, AĞUSTOS
1557'DE SAİNT-QUENTİN (SEN-
KENTEN)'DE BÜYÜK BİR ZAFER EL-
DE ETTİ VE PARİS YAĞMALANMAK-
TAN ZOR KURTULDU.
38

BU ARADA ERZAKI BİTEN ORDUNUN HOLLANDA'YA GERİ
DÖNMEK ZORUNDA KALMASI, EN ÇOK PARİS'İ SAVUNMAK
VE UZUN SÜREDEN BERİ İSPANYOLLARIN MÜTTEFİKİ İNGİL-
TERE'NİN ELİNDE BULUNAN CALAİS (KALE)'Yİ ALMAK AMA-
CIYLA ÇABUCAK İTALYA'DAN GERİ DÖNEN GUİSE DÜKÜNÜN
İŞİNE YARADI.

II. HENRİ BU BEK-
LENMEDİK BAŞARI KAR-
ŞISINDA BARIŞ GÖRÜŞ-
MELERİNİ LEHİNE ÇEVİR-
MEYİ BAŞARMIŞTI.
1559 NİSAN'INDA
FRANSIZLAR VE İNGİ-
LİZLERLE AYRI AYRI
İMZALANAN ANLAŞ-
MALARLA.....

....FRANSA İTALYA'DA ELE GEÇİRDİĞİ YERLERİ GERİ VERİYOR, VE PİEMONT (PİYEMON), YENİDEN EMMANUEL-PHILIBERT'İN HİMAYESİNE VERİLİYOR, 1553'TEN BERİ FRANSA'YA AİT OLAN KORSİKA CENOVA'NIN EGEMENLİĞİNE GİRİYOR....

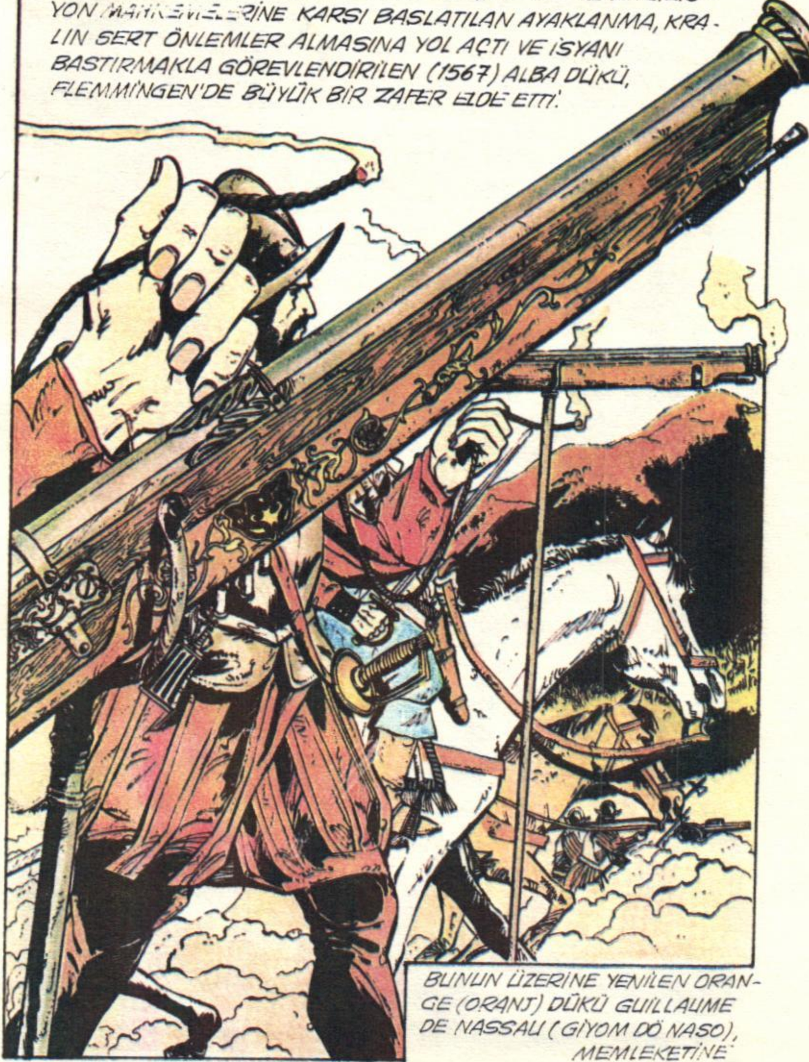

...FRANSA'NIN KUZEY SINIRINDAKİ ŞEHİRLERLE FLANDRES BÖLGESİNDEKİ İSPANYOL TOPRAKLARI DEĞİŞ TOKUŞ EDİLİYORDU.

40

EŞİ SENELER ÖNCE ÖLMÜŞ BULUNAN FİLİP'İN İKİNCİ EVLİLİ-ĞİNİ, FRANSA KRALININ BÜYÜK
FRANSIZLAR ARASINDA İMZALANMIŞ OLAN ANTLAŞ-MANIN SAĞLAM TEMEL-LERE DAYANMASINI SAĞLADI.

TEK SİYASİ SORUN İNGİLİZLERİN FRANSIZ TOPRAKLARINDAKİ SON KALELERİ CALAIS'NİN KİMDE KALACAĞIYDI. ADI GEÇEN BÖLGE YENİ İNGİLTERE KRALİÇESİ I. ELİZABETH (MARY TU-DOR'UN ÜVEY KARDEŞİ) TARAFINDAN 8 YIL İÇİNDE ÖDENMESİ KAYDIYLA 500.000 EKÜ KARŞILIĞIN-DA FRANSA'YA BIRAKILDI.
41

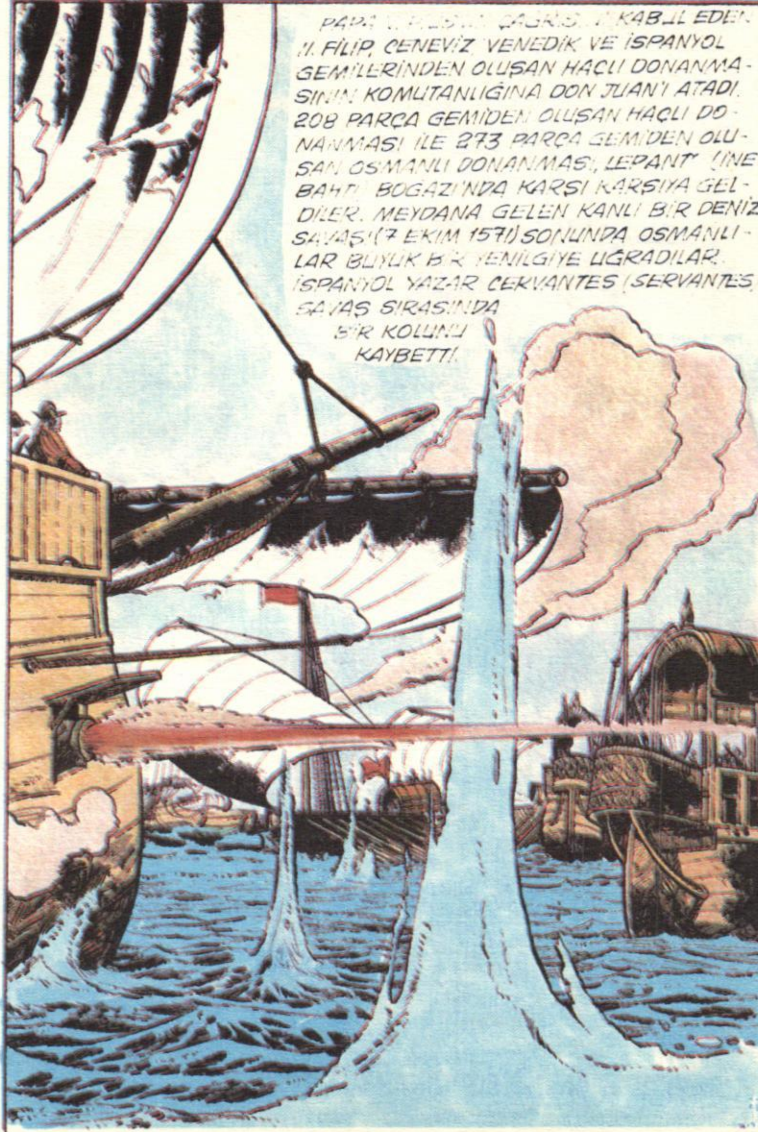

İSPANYA'DA MÜSLÜMANLARA AİT SON YERLEŞİM BÖLGESİ OLAN GRANADA'DA YAŞAYAN MAĞRİPLİ-LERİN 1568'DE FASLI MÜSLÜMANLARIN DESTE-ĞİNDE BAŞLATTIKLARI İSYAN, COĞRAFİ ŞARTLAR YÜZÜNDEN...
...KRALLIK ORDULARININ YENİLGİSİYLE SONUÇLANDI. II. FİLİP'İN İSYANI BASTIRMAKLA GÖ-REVLENDİRDİĞİ AVUSTURYALI DON JUAN (ŞARLKEN'İN GAYRİ MEŞRU OĞ-LU), 1570'DE İSYANI BASTIRARAK MÜS-LÜMAN AHALİYİ KASTİLYA'YA SÜR-GÜNE GÖNDERDİ.
42

KALVİNCİLİĞİN ETKİN OLMAYA BASLADIĞI HOLLANDA VE FLANDRES BÖLGESİNDE MERKEZİYETÇİ İDARE VE ENGİZİS-YON MAHKEMELERİNE KARSI BASLATILAN AYAKLANMA, KRA-LIN SERT ÖNLEMLER ALMASINA YOL AÇTI VE İSYANI BASTIRMAKLA GÖREVLENDİRİLEN (1567) ALBA DÜKÜ, FLEMMİNGEN'DE BÜYÜK BİR ZAFER ELDE ETTİ.
BUNUN ÜZERİNE YENİLEN ORAN-GE (ORANJ) DÜKÜ GUİLLAUME DE NASSAU (GİYOM DÖ NASO), MEMLEKETİNE KAÇTI.
43

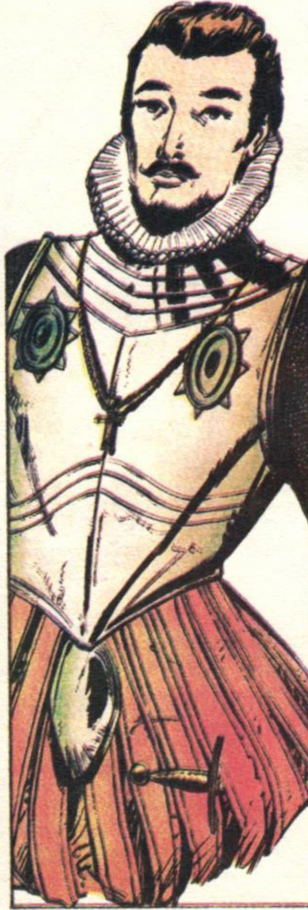

ANCAK SAVAŞ SONA ERMİŞ DEĞİLDİ. İSYANCILAR MÜCADELELERİNİ BU KEZ GÜNEYDEKİ PROTESTANLARIN DESTEĞİNDE ÇEŞİTLİ SABOTAJLAR VE ANİ SALDIRILARLA SÜRDÜRDÜLER. ORANGE PRENSİ TARAFINDAN OLUŞTURULAN BİR KORSAN DONANMASI, SÜREKLİ İSPANYOL GEMİLERİNE SALDIRILAR DÜZENLEMEKTEYDİ.

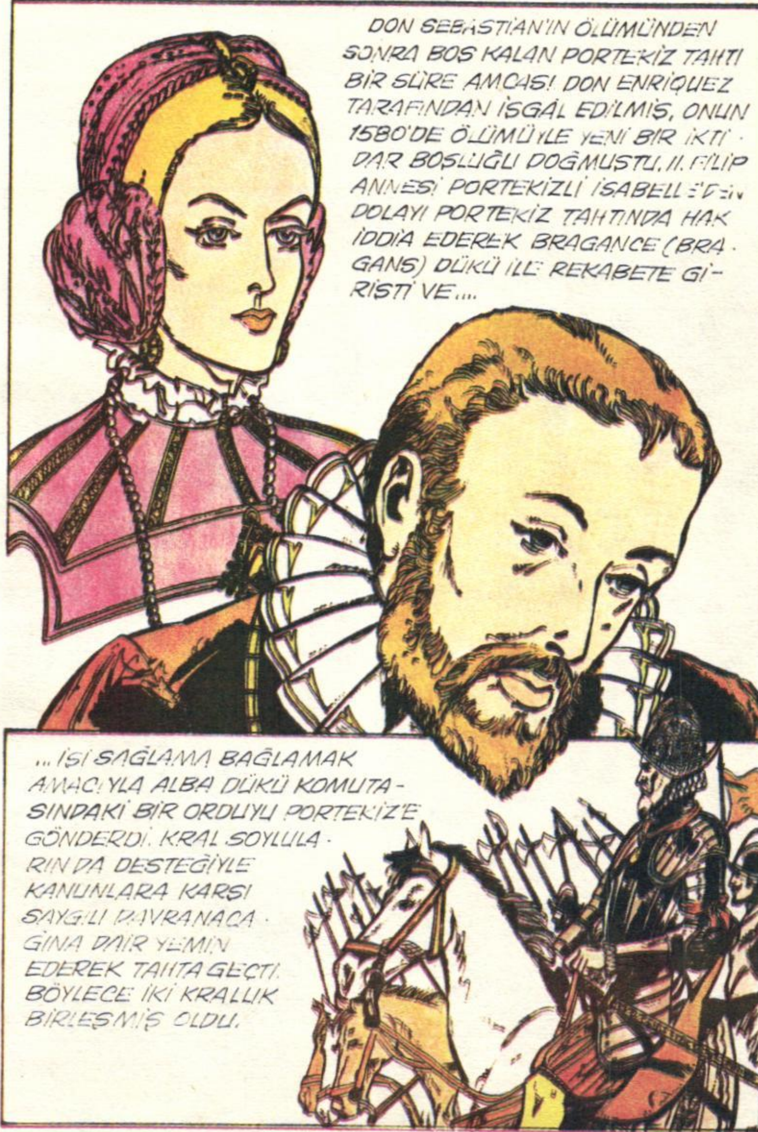

KUZEY DENİZİ'NDE BU OLAYLARIN YAŞANDIĞI DÖNEMDE BATI AKDENİZ DE TÜRK KORSANLARININ BARINAĞI HALİNE GELMİŞ, SİCİLYA, GÜNEY İTALYA VE BALEAR ADALARINI YAĞMALAYAN TÜRKLER, 1570 YILINDA VENEDİKLİLER-DEN KIBRIS'I ALMAYI BAŞARMIŞLARDI.

44

II. FİLİP, CENEVİZ VENEDİK VE İSPANYOL GEMİLERİNDEN OLUŞAN HAÇLI DONANMASININ KOMUTANLIĞINA DON JUAN'I ATADI. 208 PARÇA GEMİDEN OLUŞAN HAÇLI DONANMASI İLE 273 PARÇA GEMİDEN OLUŞAN OSMANLI DONANMASI, LEPANT (İNEBAHTI) BOĞAZI'NDA KARŞI KARŞIYA GELDİLER. MEYDANA GELEN KANLI BİR DENİZ SAVAŞI (7 EKİM 1571) SONUNDA OSMANLILAR BÜYÜK BİR YENİLGİYE UĞRADILAR. İSPANYOL YAZAR CERVANTES (SERVANTES) SAVAŞ SIRASINDA BİR KOLUNU KAYBETTİ.
45

BU ARADA HOLLANDA KENTLERİNİN BÜYÜK BÖLÜMÜ ENGİZİSYONUN KALDIRILMASI VE KAYBEDİLEN HAKLARIN GERİ VERİLMESİ KONUSUNDA "GAND UZLAŞMASI" ADI ALTINDA BİRLEŞMİŞLER VE SİLAHA SARILMIŞLARDI.

BUNUN ÜZERİNE KRAL, BÖLGENİN BAŞINA İNEBAHTI DENİZ SAVAŞI'NIN GALİBİ DON JUAN'I GETİRDİ.

DON SEBASTİAN'IN ÖLÜMÜNDEN SONRA BOŞ KALAN PORTEKİZ TAHTI BİR SÜRE AMCASI DON ENRİQUEZ TARAFINDAN İŞGAL EDİLMİŞ, ONUN 1580'DE ÖLÜMÜYLE YENİ BİR İKTİ-DAR BOŞLUĞU DOĞMUŞTU. II. FİLİP ANNESİ PORTEKİZLİ İSABELL'DEN DOLAYI PORTEKİZ TAHTINDA HAK İDDİA EDEREK BRAGANCE (BRA-GANS) DÜKÜ İLE REKABETE Gİ-RİŞTİ VE....
... İŞİ SAĞLAMA BAĞLAMAK AMACIYLA ALBA DÜKÜ KOMUTA-SINDAKİ BİR ORDUYU PORTEKİZ'E GÖNDERDİ. KRAL SOYLULA-RIN DA DESTEĞİYLE KANUNLARA KARŞI SAYGILI DAVRANACA-ĞINA DAİR YEMİN EDEREK TAHTA GEÇTİ. BÖYLECE İKİ KRALLIK BİRLEŞMİŞ OLDU.
47

FRANSA'DA II. HENRİ ÖLMÜŞ, SIRASIYLA TAHTA OĞULLARI II. FRANÇOİS VE IX. CHARLES GEÇ - MİŞTİ. ANCAK HER İKİ KRAL DÖ-V- RİNDE DE İKTİDAR ANA KRALİÇE CATHERİNE DE MEDİCİS (KATRİN DÖ MEDİÇİ)'NİN ELİNDEYDİ.

KRALLIK DİNİ AÇIDAN KATO LİKLER VE PROTESTANLAR ARA- SINDA İKİYE BÖLÜNMÜŞ DU - RUMDAYDI VE BU DURUM SIK SIK İÇ ÇATIŞMALARA NEDEN OLUYORDU.

48

KATOLİK OLAN ANA KRALİÇE-
NİN KRALI, PROTESTANLARIN KEN-
DİSİNE BİR SUİKAST DÜZENLEYE-
CEKLERİ KONUSUNDA İKNA ETME-
Sİ ÜZERİNE, 1572 YILININ 24 AĞUS-
TOS GECESİ, TARİHE "SAİNT-BART
HELE (SEN-BARTELEMİ) KATLİAMI"
49

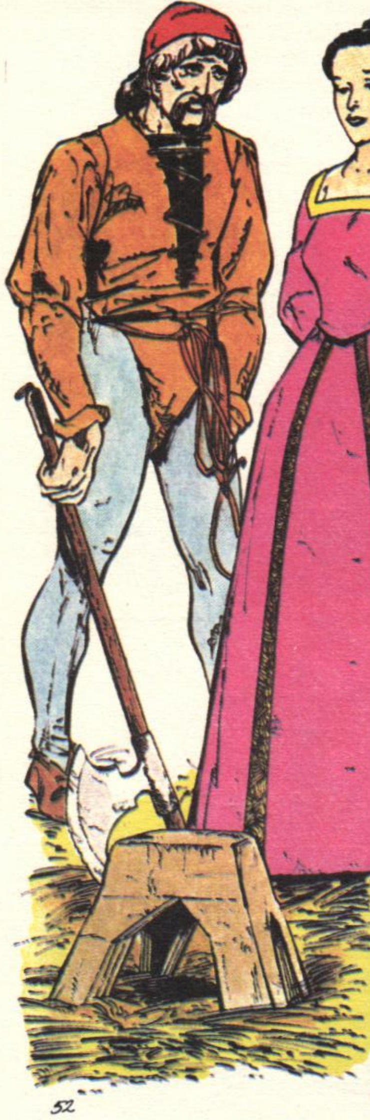

BU ARADA KATOLİK İNGİLİZLER, VIII. HENRY İLE ANN BOLEYN'İN PAPA TARAFINDAN ONAYLANMAMIŞ OLAN BERABERLİĞİNDEN DOĞAN KIZLARI I. ELİZA-BETH'İN KRALİÇELİĞİNİ TANIMAMAYI SÜRDÜRÜYOR VE BU KONUDA II. FİLİP'TEN BÜYÜK DESTEK GÖRÜ-YORLARDI. BU GERGİNLİK ANGLİKAN MEZHEBİ YANLISI OLAN KRALİÇE İLE KATOLİK FİLİP'İN ARALA-RININ AÇILMASINA YOL AÇTI.

İSKOÇYA'NIN KATOLİK KRALİÇESİ MARY STUART'IN KALVİNİSTLERCE İKTİDARDAN DÜŞÜRÜLMESİ VE YEĞENİ ELİZABETH'E SIĞINMASI, DURUMU DAHA DA GERGİNLEŞTİRDİ.

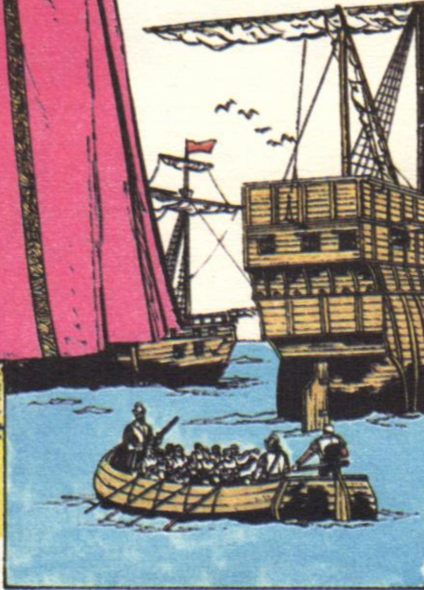
50

KATOLİKLER İNANÇLARINI SAVUNMAK VE İSPANYA'YLA BİR İTTİFAK KURMAK AMACIYLA ARALARINDA "ARRAS BİRLİĞİ"Nİ OLUŞTURDULAR. PROTESTANLAR İSE, İSPANYA'YA KARŞI DÜŞMANCA BİR TAVIR ALARAK "UTRECHT (UTREHT) BİRLİĞİ" ADI ALTINDA BİRLEŞTİLER.

BİRLİK, KENDİSİNE AİT KORSAN FİLOSUNUN DA YARDIMIYLA KUZEYDEKİ EYALETLERİN BAĞIMSIZLIĞINI KORUMAYI BAŞARDI. BU DÖNEMDE BİRLİĞİN TİCARET MERKEZİ, AMSTERDAM'DI.
51

I. ELİZABETH İLE II. FİLİP ARASINDAKİ SİYASİ ÇEKİŞ-ME, DAHA SONRA SICAK SAVAŞA DÖNÜŞTÜ VE İHA-NETLE SUÇLANAN MARY STUART, 1587'DE ÖLÜM CEZASINA ÇARPTI-RILDI.
130 PARÇA GEMİ, 3.000 MÜRETTEBAT VE 18.000 AS-KERDEN OLUŞAN GÜÇLÜ BİR İSPANYOL DONANMASI, 30 MAYIS 1588 TARİHİNDE İN-GİLTERE'Yİ İSGÂL AMACIYLA LİZBON'DAN DENİZE AÇILDI.
52

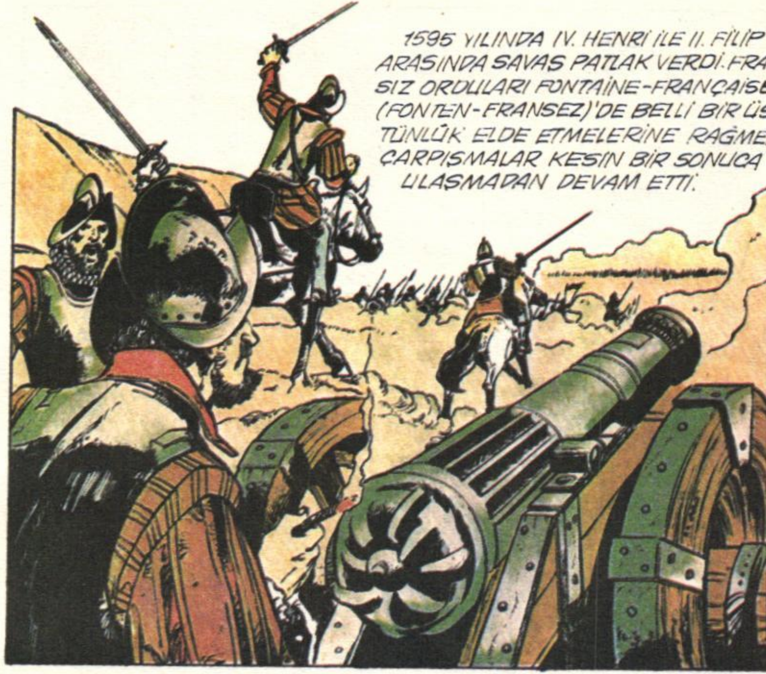

MEDİNA - SİDONİA DÜKÜ KOMUTASINDAKİ DONANMA, MANEVRA KABİLİYETİ YÜKSEK İNGİLİZ GEMİLERİNİN ATAK-LARI KARŞISINDA ACİZ KALIYORDU. BUNA BİR DE GÜÇLÜ BİR FIRTINANIN ÇIKMASI VE PATLAYICI MADDE YÜKLÜ SALLARIN YANGINLARA NEDEN OLMASI EKLENİNCE, DONANMA İNGİLTERE SAHİLLERİNE ULAŞAMADAN GERİ DÖNMEK ZORUNDA KALDI.
53

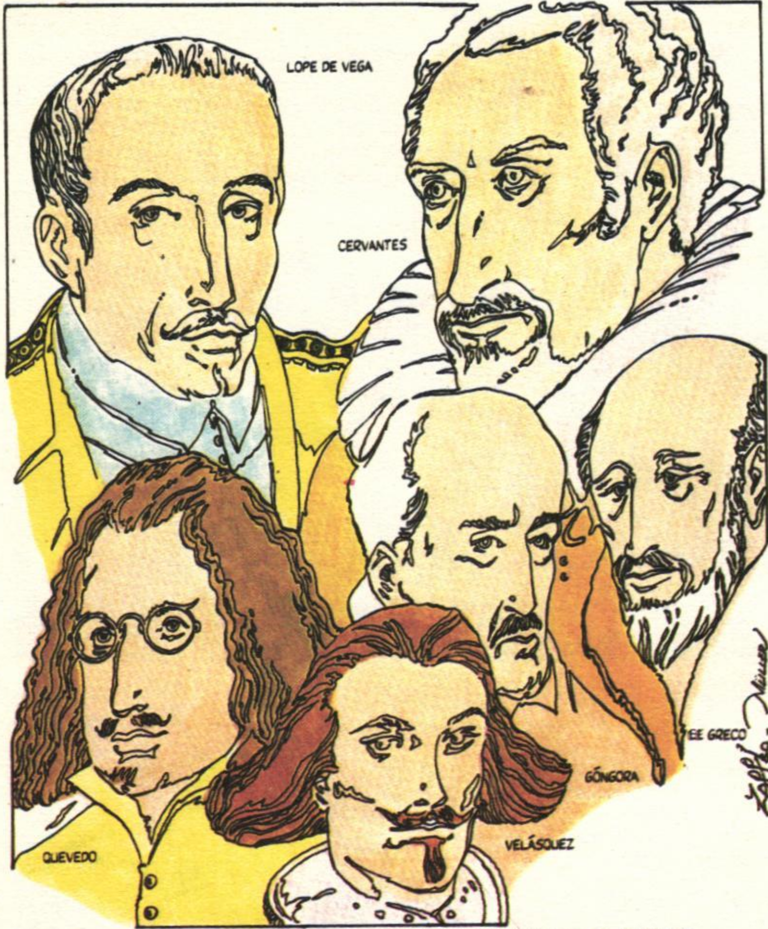

FRANSA'DA KRAL III. HENRİ'-
NİN KATOLİKLERİN BİR SUİKAS-
TI SONUCU ÖLDÜRÜLMESİ ÜZE-
RİNE, II. FİLİP, VELİAHTLIK HAK-
KINI YALNIZCA HANEDANIN
ERKEK ÇOCUKLARINA TANIYAN
SALİEN KANUNU'NU ÇİĞNEYE-
REK, İLK EŞİNDEN DOĞAN
KIZINI İKTİDA-
RA ADAY GÖS-
TERDİ.

ANCAK, PROTESTAN FRAN-
SIZLAR, IV. HENRİ ADIYLA İKTİ-
DARA ADAY OLAN NAVARRA
KRALINI DESTEKLEMEKTEYDİ-
LER. ZAMANLA KATOLİK FRAN-
SIZLAR DA MİLLİYETÇİ DÜŞÜN-
CENİN ETKİSİYLE ONU DESTEK-
LEMEYE BAŞLADILAR.

54

1595 YILINDA IV. HENRİ İLE II. FİLİP ARASINDA SAVAŞ PATLAK VERDİ. FRANSIZ ORDULARI FONTAİNE-FRANÇAİSE (FONTEN-FRANSEZ)'DE BELLİ BİR ÜSTÜNLÜK ELDE ETMELERİNE RAĞMEN, ÇARPIŞMALAR KESİN BİR SONUCA ULAŞMADAN DEVAM ETTİ.

SONUNDA 1598 YILI ORTALARINDA II. FİLİP İLE IV. HENRİ ARASINDA BİR ANTLAŞMA İMZALANDI. II. FİLİP NANTES (NANT) BARIŞI'NIN İMZALANMASINDAN BİR AY SONRA KENDİ YAPTIRMIŞ OLDUĞU EL ESCORİAL SARAYI'NA ÇEKİLDİ VE 13 EYLÜL 1598'DE, 71 YAŞINDAYKEN ÖLDÜ.

KRAL KABUL ETMESE DE İSPANYA, XVI. YÜZYILIN SONLARINA DOĞRU SİYASİ VE EKONOMİK AÇIDAN BELLİ BİR ÇÖKÜŞ DÖNEMİNE GİRMİŞ BULUNUYORDU. II. FİLİP'TEN SONRA BAŞA GEÇENLER İNGİLTERE VE FRANSA'NIN İSPANYA'YA ÜSTÜNLÜK SAĞLAMASINI ENGELLEYEMEDİLER. ANCAK ÜLKE GERİLEME DEVRİNİN BAŞLADIĞI DÖNEMDE KÜLTÜREL AÇIDAN EN YÜKSEK SEVİYEYE ULAŞARAK TARİHİNİN "ALTIN ÇAĞ"INI YAŞAYACAKTI.

56

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

1500
Güzel Filip ile Çılgın Juana'nın Gand'da bir oğulları dünyaya geldi. Yeni doğan bebek aynı zamanda baba tarafından imparator I. Maximilian ile Marie de Bourgogne, anne tarafından ise Katolik Krallar İsabelle ve Ferdinand'ın torunu oluyordu.

1504
Kastilya kraliçesi İsabelle bu tarihte öldü.

1506
Güzel Filip'in ölümüyle Burgonya, Lüksemburg ve Hollanda, oğluna miras kaldı. Prens 1515'te iktidarı devralıncaya kadar kral naipliği görevi halası Avusturyalı Marguerite tarafından yürütüldü.

1509
VIII. Henry İngiltere kralı ilan edildi.

1515
Fransa tahtına I. François'nın geçtiği bu dönemde kazanılan Marignan zaferiyle Kuzey İtalya hâkimiyet altına alındı.

1516
Katolik Ferdinand'ın ölümü üzerine torunu, I. Carlos adıyla İspanya kralı ilan edildi.

1517
Ertesi yıl ilk kez ayak bastığı İspanya'da Kastilya, Aragon ve Katalonya "cortes"lerinin kendisini desteklemesiyle krallığını meşrulaştırdı. Martin Luther tarafından kaleme alınan "95 tez" Wittenberg'de kamuoyuna sunuldu. Osmanlı donanması Batı Akdeniz'deki ilerlemesini sürdürdü. İspanya'dan ayrılan Cezayir, Türk korsan gemilerinin barınağı haline geldi.

1519
Büyükbabası I. Maximilian'ın ölümüyle Avusturya toprakları ve Yukarı Ren bölgesi İspanya kralı I. Carlos'a devroldu. Francfort' da toplanan imparatorluk diyeti kendisini Kutsal Roma-Germen İmparatoru ilan etti. Aynı yıl Macellan, İspanya'dan ilk dünya gezisine çıktı. Hernan Cortez ise Aztek İmparatorluğu' nun (Meksika) fethini gerçekleştirdi.

1520
Carlos, Şarlken adıyla taç giymek üzere Almanya'ya gitti. Bunun üzerine İspanya'da bir isyan patlak verdi. Luther, Papa tarafından aforoz edildi. İstanbul'da Osmanlı tahtına Kanunî Sultan Süleyman geçti.

1521
Worms'da toplanan imparatorluk diyeti Luther'i sapkınlıkla suçladı. "Comuneros"ların İspanya'da başlattıkları isyan bastırıldı ve şefleri Juan de Padilla öldürüldü. Belgrad'ı kuşatan Osmanlı ordusu, Macaristan içlerinde ilerlemeye başladı. İtalya'da Fransızlarla imparatorluk orduları arasında savaş patlak verdi.

1525

Şarlken, Pavia'da Fransızlara karşı büyük bir zafer elde etti ve esir alınan Fransa kralı Madrid'e götürüldü. Almanya'da başlayan köylü hareketi sert bir biçimde bastırıldı.

1526

İmzalanan Madrid Antlaşması ile Fransa kralı, İtalya, Flandres bölgesi, Artois ve Burgonya üzerindeki haklarından feragat etmek zorunda kaldı. İttifaka daha sonra Floransa ile Milan dükü de katıldı. Osmanlı ordusu Macarları Mohaç Ovası'nda yenilgiye uğrattı. Kral Layoş öldü. Şarlken'in kardeşi Ferdinand, Macaristan ve Bohemya krallığına getirildi.

1527-1529

Roma, Bourbon başkumandanı tarafından yağma edildi. Napoli kuşatması sırasında başarısızlığa uğrayan Fransızlar teslim olmak zorunda kaldılar. Cenevizli amiral Andrea Dorya Fransızlarla olan ittifakı bozarak İmparator'un tarafına geçti. Fransızların Landriano'da yenilgiye uğramaları üzerine Cambrai Barışı imzalandı. Bu arada 1527 yılında Şarlken'in oğlu Filip doğmuş bulunuyordu. Viyana,Türklerin saldırılarına karşı direnmeye devam etti.

1530

Şarlken bu tarihte Bulonya'da, Papa VII. Clemens'in elinden törenle taç giydi. Luther'in görüşlerinin Augsbourg Diyeti'nde mahkûm edilmesi üzerine Protestan prensler ertesi yıl aralarında askeri kökenli Smalkalde Birliği'ni oluşturdular.

1532

Şarlken Osmanlı İmparatorluğu'na karşı Protestanların desteğini kazanmak amacıyla onlarla Nuremberg Dini Barışı'nı imzaladı. Daha sonra ordusunun başına geçerek Türkler tarafından kuşatılmış olan Viyana üzerine yürüdü. Bunun üzerine Kanunî geri çekilmek zorunda kaldı. Yunanistan sahilindeki kaleler ve kasabalar, Andrea Dorya komutasındaki donanma tarafından tahrip edildi.

1535
Şarlken bir yıl önce Barbaros Hayreddin Paşa tarafından alınmış olan Tunus üzerine bir sefer düzenledi ve şehri ele geçirerek tahta Hafsî Hasan'ı geçirdi. Dük Francesco Sforza'nın ölümüyle sahip olduğu topraklar imparatorluğa devroldu. Osmanlı İmparatorluğu ve Protestanlar desteğinde harekete geçen I. François, Şarlken'in müttefiği Savoie'ya saldırdı.

1538
İki ülke arasında Nice'te imzalanan antlaşmayla 10 yıllık bir barış sağlanmış oluyordu. Venedik desteğindeki imparatorluk donanması, Preveze'de Barbaros Hayreddin Paşa tarafından yenilgiye uğratıldı. Ertesi yıl Gand'da çıkan isyan bastırıldı, ancak Clève dükü Guillaume, Gelderland'da bağımsızlığını ilan etti.

1543
1542'de Fransızların başlattığı saldırılara cevap veren Şarlken, VIII. Herny'nin desteğinde Ren'i geçti ve Guillaume'u yenilgiye uğrattı. Filip ilk evliliğini yeğeni ile yaptı, ancak eşi iki yıl sonra bebeğini doğururken öldü. Şarlken'in ve Normandiya'dan yola çıkan İngiliz ordusunun Paris'e doğru ilerlemeleri üzerine, Crepy-en-Laonnois (Krepi-an-Laonua) Barışı imzalandı.

1545-1548
Barbaros Hayreddin Paşa 1545'te öldü. Şarlken'in orduları Almanya üzerine yöneldiği sırada Martin Luther de ölmüş bulunuyordu (1546). Protestanlar Mühlberg'de büyük bir yenilgiye uğradılar. VIII. Henry'nin yerine VI. Edward, I. François'nın yerine ise II. Henri'nin geçtiği 1547 yılında Şarlken'in isteği üzerine yola çıkan Filip, İtalya, Almanya ve Hollanda'ya bir gezi düzenledi ve ancak 1550 yılının ortalarında İspanya'ya geri döndü.

1552-1555
II. Henri ve Protestanlar arasında imzalanan Chambord Antlaşması'na göre Protestanlar Metz, Toul ve Verdun pisko-

posluklarına karşı Fransa'nın desteğini elde ediyorlardı. Nitekim Fransız ordusu Metz önünde imparatorluk ordularını yenilgiye uğrattı. Napoli ve Sicilya kralı ilan edilen Filip, 1554 ' te, bir yıl önce İngiltere tahtına oturmuş olan Mary Tudor ile evlendi. Almanya'da Augsbourg Antlaşması'nın imzalanmasıyla Hollanda'nın yönetimi Filip'e verildi.

1556
Şarlken, oğlunun II. Filip adıyla İsyanya'nın ve sömürgelerinin başına geçmesi üzerine imparatorluk tacını kardeşi Ferdinand' a bırakarak siyasetten uzaklaştı. Fransa ile imzalanan Vaucelles (Vosel) Mütarekesi ile savaşa son verildi.

1557-1558
Papalığın kışkırtmasıyla harekete geçen Fransa, Napoli'yi fethetmek üzere İtalya'yı işgal etti ve Saint-Quentin (Sen-Kenten)' de yenilgiye uğradı. 1558'de İngilizlerin yönetimindeki Calais (Kale)'yi ele geçirdi. Aynı yıl Şarlken ve Mary Tudor öldüler. İngiltere tahtına bu kez Mary Tudor'un üvey kardeşi Elizabeth geçti.

1559
Nisan ayında imzalanan Cateau-Cambrésis (Kato-Kambresi) Antlaşması ile savaş sona erdi. II. Henri'nin ölümüyle birlikte Fransa tahtına oğlu II. François geçti.

1561
Onun ölümünden sonra iktidarı devralan IX. Charles (Şarl) devrinde ülkeye ana kraliçe Catherine de Medicis egemen oldu. Ertesi yıl Protestanların Wassy'de katliama uğramaları sonucu Katoliklerle Protestanlar arasında uzun yıllar sürecek olan bir iç savaş başladı.

1566-1568
Hollanda soyluları ile burjuva sınıfının kral naibi Parma'lı Marguerite'e engizisyon mahkemelerini ve İspanyol garnizon-

larını hedef alan bir dilekçe ile başvurmaları üzerine başlayan hareket, II. Filip'in bölgeye güçlü bir ordu eşliğinde Alba dükünü göndermesiyle sonuçlandı. Dük, Flemmingen Savaşı'nda Orange dükü Guillaume'u yendi. Granada'da yaşayan Müslümanların 1568'de başlattıkları isyan, kralın üvey kardeşi Avusturyalı Juan tarafından bastırıldı. İskoçya'dan kovulan Mary Stuart, İngiltere'ye sığındı.

1570
IX. Charles, Kalvinistlerle Saint-Germain (Sen-Jermen) Barışı'nı imzaladı. Venedik'in egemenliğindeki Kıbrıs, bu tarihte Türklerin eline geçti.

1571
Osmanlı donanması Avusturyalı Juan komutasında Venedikliler, Cenevizliler ve İspanyollardan oluşan Haçlı donanması karşısında İnebahtı'da büyük bir yenilgiye uğradı.

1572-1574
Kalvinistler tarafından öldürülme endişesi içinde olan Fransa kralı IX. Charles, Katoliklerin kışkırtmaları sonucu katliam emrini verdi ve çok sayıda insanın öldüğü Saint Barthelemy Olayları sonucunda Kalvinistler tarafından Protestan Birliği kuruldu. Kralın 1574'te ölmesi üzerine yerine kardeşi III. Henri geçti.

1579
Hollandalı Katoliklerin Arras Birliği adı altında birleşmeleri üzerine Protestanlar da kendi aralarında Utrecht Birliği'ni kurdular. Portekiz kralı Don Sebastian Afrika'da yaptığı bir savaş sırasında hayatını kaybetti ve yerine amcası, Kardinal Enriquez geçti.

1580-1581
Onun da geride bir varis bırakmadan ölmesi üzerine II. Filip tarafından görevlendirilen Alba dükü, Portekiz'i işgal etti.

1584
Hollanda'daki isyanın elebaşısı olan Orange dükü öldürüldü. Fransa'da Alençon (Alanson) dükünün ölümüyle tahta aday gösterilenler arasına Protestanlar tarafından desteklenen oğlu Navarralı Henri de katılmış oldu. Bu arada Katolikler Guise dükünü desteklemekteydiler. Ertesi yıl Kutsal İttifak'ın kurulmasıyla "Üç Henri'nin Savaşı" adıyla bilinen taht mücadelesi başladı. Kraliçe Elizabeth tarafından görevlendirilen korsan Drake (Dreyk), İspanya'nın Atlas Okyanusu'ndaki sömürgelerine seferler düzenledi.

1588
II. Filip, Mary Stuart'ın ihanet suçundan ölüme mahkûm edilmesi üzerine İngiltere'ye bir sefer düzenledi, ancak gerek fırtınalar, gerekse İspanyol kaptanların beceriksizliği ve İngiliz gemilerinin manevra yeteneklerinin üstünlüğü nedeniyle harekât, başarısızlıkla sonuçlandı.

1589
III. Henri, Katolikler tarafından öldürüldü. Tahta bu kez Navarralı Henri geçti.

1593
II. Filip'in, üçüncü evliliğinden olan kızını Fransa tahtına aday göstermesi üzerine başlayan olaylar, milliyetçilik öğesinin de ağır basmasıyla Navarralı Henri'nin zaferiyle sonuçlandı ve Katolik mezhebini benimseyen kral, IV. Henri adıyla Paris'e girdi.

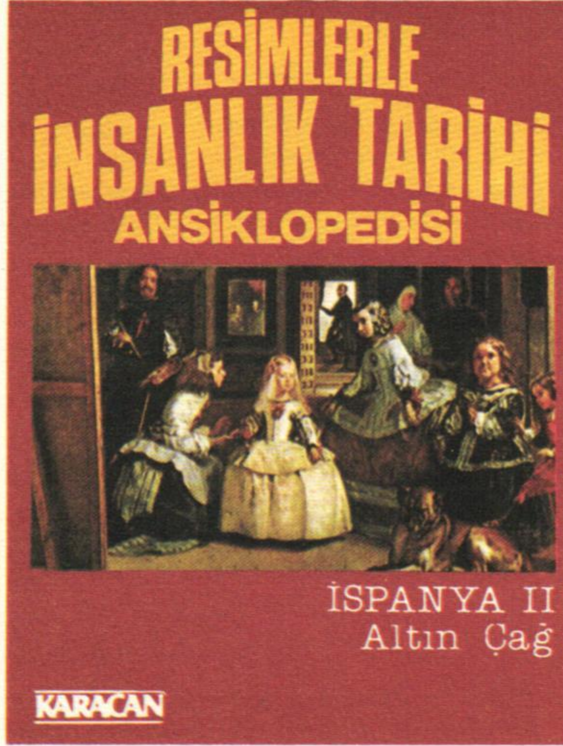
1595-1598
Bu tarihte İspanya'ya savaş açan kral, Fransız ordusunun Fontaine-Française'de önemli bir zafer kazanması üzerine Nantes (Nant) Fermanı'nı yayınladı (1598). İki ülke arasında Vervins (Verven) Barışı imzalanarak savaşa son verildi. II. Filip uzun süren bir hastalık döneminin sonunda 13 Eylül günü El Escorial Sarayı'nda öldü.

RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

GELECEK SAYI:

İSPANYA II

Altın Çağ

BAYİNİZDEN ŞİMDİDEN AYIRTINIZ